

Gökçe

The Resolution

Ağustos 2020

Sayı

24

KEŞFEDİLECEK YENİ YERLER: UZAY TURİZMİ HUKUKU

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE UZAY TURİZMİ

Turizm sektörü uzun yıllardır devletler ve özel kişiler için önemli bir ekonomik kaynak olmuştur. Teknolojik gelişmelerin ve insanlığın sunduğu bilimsel keşiflerin hızla artması, turizm sektöründe de değişimlere yol açmıştır. Tabii ki bu keşiflere örnek olarak dış uzayda yapılan keşiflerden bahsetmek gerekmektedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana yapılan uzay yolculuklarının artması ile birlikte, uzay turizmi de bahsedilmesi gereken önemli konulardan biri olmuştur. Kısaca tanımlamak gerekirse uzay turizmi, kişilerin ücret karşılığında uzay mekiği ile dış uzayda seyahat etmesidir.

Uzay turizminin günümüze gelene kadar geçirdiği aşamalara değinecek olursak; uzay turizminin fikir olarak çıkışı 1970 yıllarına dayanmakta olup 1960'lı yıllarda yapılan çok sayıda uzay yolculuğunun ardından dönemin Amerikan Başkanı Richard Nixon tarafından uzay turizmi fikri gündeme getirilmiştir. 1980'li yıllarda hükümet dışı astronotların da uzay yolculuğu yapabilmemesinin önü açılmış, böylelikle uzay turizmi fikrinin gerçekleşmesinde önemli bir adım atılmıştır. 2001 yılında Amerikalı Dennis Tito'nun, aldığı 20 milyon dolar değerindeki bilet ile Rus uzay turizmi şirketi MirCorp tarafından Uluslararası Uzay İstasyonuna yolculuk yapması sağlanmıştır. Yapılan yolculuk sonucunda Dennis Tito, 7 gün boyunca Uluslararası Uzay İstasyonunda konaklamış ve ilk kez bir uzay yolculuğu bileti alan kişi olarak da tarihe geçmiştir. 2009 yılına kadar geçen 8 yıllık süre içerisinde 6 farklı kişi 7 defa uzay yolculuğu yapmıştır. Yapılan bu yolculuklar sonucunda uzay turizmi, zengin yatırımcılar tarafından da ilgi noktası haline gelmiş, bu süreçte birçok uzay turizmi şirketi de kurulmuştur.

Son dönemde meydana gelen gelişmelerle uzay turizmi, dünya gündeminde kendine sıklıkla yer bulmaktadır. Uzay turizminin önümüzdeki 10 yıl boyunca gelişimini sürdürerek önemli bir ekonomik faaliyet olarak sunulması beklenmektedir. Zira yakın geçmişte çok sayıda habere konu olan SpaceX'in gerçekleştirdiği uzay yolculuğu ile ilk defa bir özel şirket tarafından uzaya astronot yollanmıştır. Bu gelişme, uzay turizmi konusunda oldukça önemli mihenk taşı olarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Uzay keşiflerinin başlangıç tarihi 2. Dünya Savaşı'ndan bu yana devletler eli ile yürüten uzay yolculuklarının özel şirketler tarafından da yapılabilmesi imkanı bir çok yatırımcının dikkatini çekmiştir.

HUKUK DÜNYASINDA UZAY TURİZMİ

Uzay turizminin hızlı gelişmelerle kendini göstermesi dikkate alındığında, uzay turizminin kendisine gelecek hukuki düzenlemelerde yer bulması beklenmektedir. Öncelikli olarak değerlendirilmesi gereken hususlardan biri sorumluluk rejimidir. Uzay seyahatlerinin yapılmasından önce, yapılması sırasında ve yapıldıktan sonra yaşanabilecek her türlü kaza ve zarardan hangi tarafların sorumlu olacağı hem iç hukuk hem de uluslararası hukuk anlamında belirlenmeye muhtaç bir konudur. Şüphesiz, uzay seyahatlerinin taşıdığı öngörülebilir ve objektif tehlike karşısında, yolcunun sorumluluğunun da bu kapsamda taşımacılık hukuku genel düzenlemelerine göre daha yüksek olacağı düşünülmektedir. Bu minvalde öncelikle devletlerce, özel şirketlerin uzay seyahati gerçekleştirmek için üstlenmesi gereken risklerin hukuki çerçevesi çizilmelidir.

Sorumluluk konusuna ek olarak bir diğer husus, yolcuların uzay seyahati yapmadan önce özel bir eğitim alıp almayacağı konusudur. Astronotlar uzay yolculuğu yapmadan önce ortalama 2 senelik yoğun eğitim programından geçmektedirler. Bu durumda uzay seyahati için bilet alan kişilerin herhangi bir eğitim almadan uzay yolculuğu yapmaları, kendileri ve yolculuğun geneli için tehdit oluşturabilecek niteliktedir. Bu nedenle uzay seyahatlerinin öncesinde yolculara belirli bir kapsamda eğitim verilmesinin zorunluluk olarak düzenlenmesi, yolcu ve seyahat güvenliği için olumlu olacaktır.

Yolcuların gerekli sağlık testlerinden geçmeleri ve uzay ortamına çıkmaları halinde, doğabilecek muhtemel sağlık sorunlarının önüne geçilmesi de önem arz eden konulardan bir diğeridir. Bu noktada yaşanabilecek riski en aza indirmek adına, uzay seyahati yapacak olan yolculara ilişkin birtakım sağlık kriterlerinin, gerçekleştirilecek olan hukuki düzenlemelerle öngörülmesi faydalı olabilecektir. Zira sağlık durumu elvermeyen kişilerin uzay seyahatine katılmaları sonucu doğabilecek zararlar nedeniyle, taşıyıcının sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

Son zamanlarda uzay turizmine olan ilginin giderek artmasıyla beraber önümüzdeki 10 yılın uzay turizmi açısından hareketli geçeceğini söylemek mümkün. Bu gelişmeler ile beraber kaçınılmaz şekilde yeni hukuki düzenlemelerin de gerçekleştirilmesi ve bu alanda detaylı çalışmaların yapılması gerekecektir. Uzay turizmi bakımından ileride doğması muhtemel zararlara karşı hukuki düzenlemeler aracılığıyla önlemler alınarak; hem yolcular hem de şirketler bakımından, gerçekleştirilecek olan seyahatlerin güvenliği büyük oranda sağlanabilecektir.

Teori değil. Cevap.

Gökçe Avukatlık Ortaklığı

Editörler:

Doç. Dr. Ali Paslı
ali.pasli@gokce.av.tr

Aslihan Kayhan
aslihan.kayhan@gokce.av.tr

Başak Taş
basak.tas@gokce.av.tr

Ahmet Kağan Başkaya
ahmet.baskaya@gokce.av.tr

Hakkımızda

Gökçe Avukatlık Ortaklığı birleşme ve devralma, iş ortaklığı, özel sermaye ve ortak girişim işlemleri, bankacılık ve finans, sermaye piyasaları, sigortacılık, teknoloji, medya, telekom ve internet, e-ticaret, veri koruma, fikri mülkiyet, regülasyon, ticari alacak takipleri, gayrimenkul ve ticari dava alanlarını içeren geniş bir yelpazede hukuki hizmetler sunan İstanbul'da bulunan bir hukuk bürosudur. Hukuki personel ve uzmanlığımız hakkında daha fazla bilgi için www.gokce.av.tr adresinden web sitemizi ziyaret edebilirsiniz.

Lütfen bizimle iletişime geçin

contact@gokce.av.tr

0 212 352 88 33

The Resolution yalnızca genel bilgilendirme amacıyla hazırlanıp yayınlanmakta olup hukuki tavsiye içermemekte ya da avukat-müvekkil ilişkisi oluşturmamaktadır. Daha fazla bilgi almak istiyorsanız lütfen Gökçe Avukatlık Ortaklığı ile irtibata geçiniz. The Resolution'da yer alan hiçbir içerik Gökçe Avukatlık Ortaklığı'nın yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz ya da uygun bir şekilde kaynak olarak gösterilmeksizin yayınlanamaz. İçeriğin doğruluğunu sağlamak için gereken tüm çaba gösterilmiş olmasına rağmen, Gökçe Avukatlık Ortaklığı içeriğin doğruluğunu garanti etmemektedir ve burada yer alan bilgilerdeki herhangi bir hata veya söz konusu bilgilere güvenilmiş olması dolayısıyla sorumlu tutulamaz. The Resolution Gökçe Avukatlık Ortaklığı müvekkileri için hazırlanmıştır ve büronun müvekkilleri dışındaki dolaşım olasılığı reklam olarak yorumlanamaz.